

EEN BOEKENKAST VOL...
materiaal voor parochiële kinderkatechese

Welke boeken, bundels en andere uitgaven zouden "standaard" aanwezig moeten zijn in een werkbibliotheek voor parochiële kinderkatechese? Op welke tijdschriften zou je je moeten abonneren om een beetje "bij" te blijven en nieuwe suggesties en ideeën op te doen? Op welke manier kun je al deze gebruiksmaterialen ordenen en toegankelijk maken? Allemaal vragen die regelmatig terugkeren en waarop een volledig antwoord natuurlijk niet mogelijk is. Op de volgende bladzijden wordt een eerste aanzet gegeven om te komen tot een basiskollektie van materiaal, waaruit parochiële werkgroepen kinderkatechese bij de voorbereiding van hun liturgische en katechetische activiteiten kunnen putten.

Verhalenbundels

Kinderen horen graag verhalen. Ze smullen er niet alleen van, maar ze groeien er ook aan. Goede verhalen kunnen een probleem of een thema voor kinderen heel concreet maken. En een verhaal biedt vele verwerkingsmogelijkheden.

De volgende verhalenbundels bieden een schat aan goed te gebruiken verhalen door het gehele jaar heen.

STA EENS EVEN STIL. Een bundel verhalen om met drie oren naar te luisteren; door An Kessler - v.d. Klauw. Gottmer, Haarlem, 1977.

Een waardevolle bundel met verhalen en gedichtjes, welke snaren bij kinderen aanraken, die ze later ook kunnen gaan beluisteren in vele bijbelverhalen. Een waardevol en inspirerend boek om stil te staan bij ervaringen en emoties. Om voor te lezen voor kinderen vanaf zes jaar.

DE FEESTEN VAN HET JAAR. Een verhalenboek over feesten en seizoenen; door An Kessler - v.d. Klauw. Gottmer, Haarlem, 1982.

Per seizoen gerangschikte verhalen en gedichtjes over de feesten van het jaar. Behalve de heel bekende kerkelijke feesten ook de met de natuur en folklore verbonden feesten. Bijna altijd is voor iedere leeftijd een passend verhaal of versje te vinden.

VERHALEN OM NOOIT TE VERGETEN. Bij de feesten en gedenkdagen van het gehele jaar; door Baukje Offringa. Meinema, Delft, 1987.

Deze bundel brengt een selectie van verhalen (en enkele liederen) die door het gehele jaar heen te gebruiken is. De feesten en gedenkdagen binnen de joodse en christelijke traditie vormen daarbij de leidraad. De verhalen zijn verdeeld in acht thema's, die elk van een inleiding of toelichting zijn voorzien.

VERHALENBUNDEL VOOR IEDEREEN. NKSR, Den Haag, 1987.

Een verhalenbundel, aangeboden door de werkgroep Onderwijszondag van de NKSR, over verschillende onderwerpen en voor diverse leeftijden.

HET HELE JAAR ROND. Over feesten in folklore, verhalen, sagen en legenden; door Marijke van Raephorst. Lemniscaat, Rotterdam, 1978.

Een boek voor het hele gezin: verhalen van vroeger en nu, voor jong en oud, om te lezen en voor te

lezen. Een 60-tal verhalen uit Nederland en Vlaanderen, maar ook uit Rusland, uit Italië en Afrika.

AL DE DAGEN VAN ONS LEVEN. Een boek voor gelovige gezinnen. Altiora, Averbode, 1986.
Dit boek, dat een hulp wil bieden bij de gelovige opvoeding in het gezin, bestaat uit vier delen. Het eerste deel loopt langs alle belangrijke momenten van de levenscyclus, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de sacramenten. Deel 2 behandelt de dagen van de week, inclusief de zondag. Het derde gedeelte volgt het ritme van het kerkelijk jaar: gebruiken, kerkelijke feestdagen en heiligen komen ter sprake. Het laatste deel biedt de gelegenheid gegevens met betrekking tot de mijlpalen uit het gezinsleven in te vullen. Achter in het boek staat een handig register.

OMGAAN MET DE JAARFEESTEN; door M. Anschütz. Christophorus, Zeist.
De bedoeling van deze bundel is om ouders en andere opvoeders te helpen de "grondstemming" van een jaarfeest te vinden.

DE JAARFEESTEN ALS KRINGLOOP DOOR HET JAAR; door E. Bock. Christophorus, Zeist.
In dit boek worden de jaarfeesten in direkt verband met de natuur besproken, verweven met de loop der seizoenen, maar soms juist in tegenstelling ermee.

IN DE STROOM VAN HET JAAR; door A. Boogert - M. de Haes. Christophorus, Zeist.
Na een inleiding over het vieren van feesten en feestgetijden laten de auteurs zien hoe men kan leren te leven met de tijd. Vervolgens worden de feesten en feestgetijden op verschillende wijze belicht.

LEVEN HET MET JAAR; door Chr. Kutik. Christophorus, Zeist.
Een boek, dat een rijke schakering van mogelijkheden biedt om de jaargetijden en feestdagen van het jaar te vieren. Een boek met veel verhalen, liedjes en spelletjes, recepten en knutsels.

HET JAAR ROND; door E. Beskow. Christophorus, Zeist.
Een kleurrijke wandeling door de maanden van het jaar, waardoor de kinderen het ritmisch verloop van het jaar en de wisseling van de seizoenen kunnen beleven.

VERHALEN DOOR HET JAAR; door I. Verschuren. Christophorus, Zeist.
In drie bundels is een groot aantal verhalen bijeengebracht rond verschillende seizoenen en jaargetijden.

BEELDEN ALS INSPIRATIEBRON; door B. Voorhoeve. Christophorus, Zeist.
Een werkboek over de "taal" van beelden, over het "beluisteren" van deze beeldtaal en over het praktisch werken met beelden.

Kursusmateriaal en projecten

Wie zoekt naar concreet materiaal om bezig te zijn rond geloofsopvoeding van kinderen, heeft de keuze uit een groot arsenaal van cursussen, projecten en brochures. Hieronder volgt een kleine selectie, waaruit geput kan worden bij het opzetten van een aantal bijeenkomsten.

GELOVEN MET KLEUTERS

Een cursus die kan worden gebruikt voor het begeleiden van groepen ouders/opvoeders rond geloofsopvoeding van kinderen. De cursus is geschreven door Chris 't Mannetje van het Diocesaan Pastoraal Centrum in Rotterdam. Het cursusboek geeft veel praktische informatie over te gebruiken

verhalenboeken, gebedenbundels, kinderbijbels enz. en bestaat uit een zestal onderdelen:

- eerste ervaringen met God;
- bidden met kinderen;
- het vertellen van bijbelverhalen;
- gewetensvorming in de kleuterleeftijd;
- kinderen en de dood;
- kinderen binnenleiden in de parochiegemeenschap.

Het cursusboek bevat ook een aantal "praatpapieren", aan de hand waarvan met de aangeboden thema's concreet gewerkt kan worden. Mede vanwege het feit dat er veel informatie over te gebruiken boeken en bundels is opgenomen, is deze cursus een uitstekend hulpmiddel om aan de slag te gaan.
Besteladres: DPC, Hang 16, 3011 GG ROTTERDAM.

MET HET OOG OP LEVENSVRAGEN

Een draaiboek voor, een introductie in en een serie van 6 projecten voor een parochiële kinderkatechese rond geloofsopvoeding. De uitgave werd samengesteld door een werkgroep uit het dekenaat Delft. Geprobeerd wordt aan te haken bij belangrijke momenten in het kinderleven, waarbij men in die momenten de initiatiesakramenten tracht te integreren. Elk project bestaat uit een handleiding, een oudergedeelte en - afhankelijk van de leeftijd van de kinderen - een kindermap. Voor parochies die met deze projecten willen gaan werken is er een "draaiboek" dat handvatten biedt om de organisatie en de uitvoering zo goed mogelijk te laten verlopen. De projecten gaan over de volgende thema's:

1. de pasgeborene: project rond de geboorte en het doopsel.
2. tussen angst en verlangen: peuterproject rond het derde levensjaar.
3. "ik doe het zelf wel": kleuterproject rond het vijfde levensjaar.
4. "woord en gebaar": project rond de eerste communie.
5. een onwijs gave wereld: tienerproject rond het tiende levensjaar.
6. ik ben een gezalfde...: vormselproject.

Besteladres: Dienstencentrum Dekenaat Delft, K. v.d. Coppellostraat 8 a, 2613 XP DELFT.

KINDEREN DIE VRAGEN

Dit werkboek werd samengesteld door het Dekenaal Centrum en het Katechetisch Centrum in Tilburg, en wil handreikingen bieden voor werk(st)ers in het pastoraat, die met ouders in gesprek willen gaan over de geloofsopvoeding van kinderen tot ongeveer acht jaar. Het is geen kant-en-klaar project, wel staat er een groot aantal praktische suggesties in voor het opzetten van zo'n project: een goed draaiboek waarin aan vrijwel alle aspecten is gedacht. In het werkboek zijn ook afzonderlijke uitwerkingen van de bijeenkomsten opgenomen. Daarin vindt de gebruik(st)er een gedetailleerd overzicht hoe zo'n bijeenkomst kan verlopen, welk materiaal er nodig is enz. Voor ieder onderwerp is ook een zgn. "ouderfolder" beschikbaar met korte gedachten, tips, liedjes, gebeden enz. voor de gelovige opvoeding van kinderen: hele compacte pakketjes voor direct gebruik "op de werkvloer".
Besteladres: Dekenaal Centrum, Gasthuisring 54 a, 5041 DT TILBURG.

SAMENSPEL

De katechetische werkgroep Twente-Salland geeft al jarenlang materiaal uit dat gebruikt kan worden in parochie, school en thuis. Er is gekozen voor een drie-jaren-cyclus, waarbij het "Rijk Gods" als een rode draad door dit driejarenplan loopt. Het materiaal kan bv. worden gebruikt voor het samenstellen van gezinsvieringen en bij gesprekken met ouders over geloofsopvoeding van kinderen.
Adres: Werkgroep Samenspel, Oude Postweg 57, 7557 DA HENGELO.

BOUWSTEENTJES

Een serie van 16 korte projecten voor parochiële kinderkatechese. Elk project bestaat uit kindermateriaal en een handleiding. Het materiaal wil een hulpmiddel zijn voor hen die kinderen begeleiden bij het geloven in deze tijd en die hen kennis willen laten maken met een gelovige traditie die nog altijd de moeite waard is.

Besteladres: DPC Assen, Beilerstraat 139, 9401 PJ ASSEN

SPELEN IN GODS TUIN

Een handleiding voor parochiële kinderkatechese. Gericht op kinderen van ongeveer 9 tot 12 jaar wil dit boek handreikingen geven om in te groeien in parochiegemeenschap en/of gemeente. Het boek besteedt aandacht aan: de kerk, samen vieren, doopsel, eucharistie, de grote feesten, de bijbel, God, bidden, leven en dood. Rond deze onderwerpen geeft het boek (bijbel)verhalen, verklarende teksten en uitleg, werk- en gespreksopdrachten, liederen.

Uitgegeven door de Nederlandsche Zondagsschool Vereniging, Amsterdam bij uitgeverij Callenbach in Nijkerk.

GELOOFSOPVOEDING VAN JONGE KINDEREN

Een werkboek met methodische suggesties en uitgebreide inhoudelijke informatie over het gelovig opvoeden van jonge kinderen. Bij de samenstelling van het materiaal is voortdurend rekening gehouden met praktijkervaringen. Elk van de zes hoofdstukken heeft een identieke indeling: eerst wordt een beknopte inleiding gegeven op het thema, vervolgens wordt een schematische werkwijze geboden, met als afsluiting inhoudelijke informatie en verwijzing naar literatuur. Het projectboek is bewust opgebouwd uit afzonderlijke bouwstenen voor telkens twee uur durende bijeenkomsten. Al deze bouwstenen kunnen via een "stapelmethode" gebruikt worden voor de opbouw van het programma. Afhankelijk van de aksenten die de deelnemers zelf aangeven, zijn verschillende combinaties mogelijk. Achterin zijn een literatuurlijst en zgn. "kopieerbladen" opgenomen. Het gaat hier om werkbladen met gegevens, meningen of verhalen. die de deelnemers bij sommige bouwstenen nodig hebben.

Besteladres: Catechetisch Centrum van de Gereformeerde Kerken Nederland, Postbus 5021, 8260 GA KAMPEN.

"DAT WAT JE DEELT"

Een werkboek voor begeleiders van ouders en opvoeders met kinderen tussen 8 en 14 jaar, bedoeld als hulpmiddel om samen van gedachten te wisselen over geloofsopvoeding van opgroeiende kinderen. Hierbij komen zowel de vragen van het eigen geloof als de pedagogische taak van de ouders en opvoeders uitgebreid aan de orde. Het werkboek is een vervolg op "Geloofsopvoeding van jonge kinderen". Er wordt een cursusmodel voor vier avonden aangeboden, met werkbladen voor de deelnemers.

Besteladres: Catechetisch Centrum, Postbus 5021, 8260 GA KAMPEN.

HEB JE WEL GEHOORD...

Een brochure die ouders/begeleid(st)ers praktische handreikingen wil geven om in een groep aan de slag te gaan met vragen van kinderen rond God en geloven. Er worden drie modellen geboden:

- Vragenderwijs leren geloven: praten over wat kinderen zoal voor vragen stellen en elkaar helpen zoeken naar de manier op daarop te antwoorden;
- Samen leren geloven: praten over vragen die ouders en opvoeders zelf hebben over God en geloven;

- De beste vorm voor de beste inhoud: praten over de manier waarop ouders en kinderen een vaste vorm geven aan het samen geloven, en ervaringen en ideeën onderling uitwisselen en vergelijken.

Uitgave: Centrale voor Vormingswerk, Driebergen.

KIND, GELOOF EN OPVOEDING

Hoe kunnen we onze kinderen op een verantwoorde wijze inleiden in de geloofstraditie? Deze vraag wordt vaak door ouders en opvoeders gesteld. Materiaal is er eigenlijk genoeg, maar wát is er zoal en waar is het te vinden? In deze brochure wordt een eerste ordening aangeboden van uitgaven die zowel voor bezinning als voor de praktijk dienstbaar zijn.

Uitgave: Katechetisch Centrum GCO, Sixmastraat 2, 8932 PA LEEUWARDEN.

In de loop der jaren zijn er nogal boeken rond de gelovige opvoeding van kinderen verschenen. Niet zozeer "gebruiksmateriaal", maar boeken met gedachten en reflexies, op een niet al te theoretische wijze geschreven. Enkele titels:

J. Klink, Geloven met kinderen, Ambo, Baarn, 1976.

L. Marijnissen, Liep Jezus over het water? Gooi en Sticht, Hilversum, 1981.

H. en J. Zink, Komt onze poes ook in de hemel? Zomer en Keuning, Ede, 1983.

I. Mieth, Heeft God de muggen geschapen? Patmos, Antwerpen, 1981.

H. Thielicke, Met kinderen praten over God, Zomer en Keuning, Ede, 1981.

H. Kushner, Als kinderen over God vragen, Ten Have, Baarn, 1987.

Sakramentenvoorbereiding

Doop-, eerste communie- en vormselvoorbereiding zijn meestal vaste onderdelen van de parochiële kinderkatechese. De hoeveelheid materiaal hiervoor is zo groot, dat we slechts willen wijzen op enkele uitgaven, en wat suggesties geven voor cadeauboeken (waarom vaak gevraagd wordt).

DOOPSEL

ERGENS KOMT EEN KIND VANDAAN

Een beknopte brochure met veel foto's en teksten als uitnodiging voor een nadere bezinning op geboorte en geloofsgemeenschap, bedoeld voor doopouders. Het boekje houdt tevens een uitnodiging in voor parochies, pastoraatsgroepen, doopwerkgroepen en pastores om zich eens te bezinnen op een andere dan de gebruikelijke manier die het doopsel is, op geboorte vieren. Het wil jonge ouders ook uitnodigen zelf eens na te denken over wat ze vierend rond de geboorte van hun kind uit willen drukken. Auteur: Marion Corvers. Besteladres: KPC, Postbus 482, 5201 AL DEN BOSCH.

GEDOOPT VOOR MENSEN

Een boek dat een bijdrage wil leveren om gestalte te geven aan een pluriforme doopbegeleiding. Het wil mogelijkheden bieden om het katechetisch en liturgisch gebeuren rond de doop meer profiel te geven. Het karakter van het boek is een werkboek; de gebruiker zal zelf creatief met de aangeboden suggesties moeten omgaan. Auteur: Theo Kersten. Besteladres: KPC, Postbus 482, 5201 AL DEN BOSCH.

VORMSEL EN EERSTE KOMMUNIE

Voor een overzicht van eerste communie- en vormselmateriaal kan worden gewezen op de brochure Eerste communie- en vormselmateriaal; in deze brochure - die regelmatig met nieuwe uitgaven wordt aangevuld - vindt men korte beschrijvingen van bruikbare literatuur en praktisch werkmateriaal rond deze beide sacramenten.

Besteladres: KPC, Postbus 482, 5201 AL DEN BOSCH.

CADEAUBOEKEN ROND VORMSEL EN EERSTE KOMMUNIE

MIJN EERSTE KOMMUNIE

Een boek voor als het feest voorbij is. Een kleur-, plak- en fotoboek, een fotoalbum met een groot vel zelfklevende kleurelementjes. Een boek waarmee de kinderen samen met de ouders nog een tijd na het feest bezig kunnen blijven.

Uitgave: Gooi en Sticht, Hilversum.

JE MOET MAAR DURVEN

Dit boek begint te vertellen op de avond van het eerste communiefeest. In een reeks verhalen waarin telkens andere kinderen in de leeftijd van acht tot elf jaar hoofdpersoon zijn, komen kinderen in herkenbare situaties voor keuzen te staan. Keuzen die lang niet altijd gemakkelijk zijn.

Uitgave: Gooi en Sticht, Hilversum.

KIJK OP KERK

Dit kleine, eenvoudig geschreven boekje is ontstaan als een poging tot antwoord op vragen naar feitelijke informatie. Daartoe zijn de belangrijkste begrippen uit de katholieke traditie bij elkaar gebracht en overzichtelijk gerangschikt in vier grote blokken: oorsprong (verhalen van het joodse volk, Jezus van Nazaret en zijn volgelingen, de eerste christenen), geschiedenis (kerstening van Europa, reformatie), samenkomsten (vieren door het jaar, sacramenten, eucharistie) en uiteengaan (bidden, religieus leven, christelijk handelen in de wereld). Achterin is een handig register opgenomen, zodat snel iets opgezocht kan worden. Voor kinderen van 10 jaar en ouder.

Besteladres: Katechetisch Centrum, Postbus 10175, 5000 JD TILBURG.

"IK ZAL ER ZIJN"; door Cor Sinnema. Gooi & Sticht, Hilversum, 1990.

Dit boek is gekomponneerd rond de driedeling Vader-Zoon-Geest van de christelijke geloofsbelijdenis (de "twaalf artikelen"). In begrijpelijke taal wordt de betekenis van ieder van deze drie "personen" kort uiteengezet, waarna de betreffende artikelen uit de geloofsbelijdenis volgen. Vooral het kijken naar afbeeldingen - met name uit de christelijke kunsttraditie - speelt hierbij een belangrijke rol. Behalve beknopte informatie óver de afbeeldingen beoogt de auteur kinderen uit deze leeftijdsgroep (schoolverlaters/brugklassers) vooral naar de afbeeldingen te laten kijken. Het boekje heeft daarom ook het karakter van een ontdekkingstocht: kijken naar wat anderen vóór ons in hun geloof hebben gezien, en wat je er zelf in ziet.

A DIEU

Een lees- en werkboek voor kinderen, die de basisschool gaan verlaten. Het boek is bedoeld als een soort herinneringsboek. Er staan verhalen in, bezinnende teksten, tips en puzzels, raadsels en puzzels, gedichten en liedjes enz. Door het gehele boek heen zijn op een speelse manier vragen rond

leven en geloven verwerkt; niet om het geloof op te leggen, maar als alledaags en menselijk gegeven.
Uitgave: Narratio, Gorinchem.

Bijbelverhalen vertellen en kinderbijbels

Achtergrondmateriaal rond het vertellen van bijbelverhalen en informatie over de bijbel is in alle soorten en maten verkrijgbaar. Behalve allerlei naslagwerk, bijbeluitgaven en tijdschriften zou nog gewezen kunnen worden op de volgende uitgaven.

HET BOEK

Een katechetisch projekt waarin aandacht wordt gegeven voor de bijbel zowel binnen liturgie als binnen schoolverband (voor kinderen tussen 8 en 12 jaar). Het projekt is onderverdeeld in vier hoofdstukken. Elk van deze bevat informatie over de betekenis en achtergrond van de bijbel gericht op werkgroepen liturgie en leerkrachten. Aansluitend daarbij geeft elk hoofdstuk suggesties voor liturgische vieringen. In deze suggesties zijn veel vertel- en spelteksten opgenomen en uitbeeldsuggesties.

Uitgave: Katechetisch Centrum, Postbus 147, 5830 AC BOXMEER.

HET VERHAAL VAN DE BIJBEL

Twee boeken (O.T. en N.T.) die samen een bron van informatie over de tijd waarin de bijbel is ontstaan geven. Ook worden bijbelverhalen opnieuw verteld en uitgelegd. De teksten zijn voorzien van kleurrijke illustraties, gedeeltelijk gebaseerd op kunstuitingen die in de loop van de eeuwen over de bijbel zijn ontstaan.

Uitgave: Zwijsen, Postbus 805, 5000 AV TILBURG.

VERHALEN EN VERTALEN

In deze brochure komen vragen rond het gebruik van bijbelverhalen in korte overzichtelijke hoofdstukken aan de orde, gekompleteerd met een concrete uitwerking van twee thema's met een aantal bijbelverhalen en verwerkingssuggesties.

Besteladres: LCGJ, Postbus 99, 3960 AB DRIEBERGEN.

VERTEL MIJ TOCH...; door T. Gilhuis. Kok, Kampen, 1988.

In 30 hoofdstukken geeft de auteur uitleg bij bekende bijbelfragmenten: 15 uit het O.T. en 15 uit het N.T. De bedoeling is dat de gebryuik(st)er deze informatie mee zal laten spreken bij het inhoud geven aan de vertelling. Bij elk bijbelgedeelte wordt een zgn. "spiegelverhaal" gegeven.

KINDERBIJBELS

Het aantal momenteel verkrijgbare kinderbijbels is bijzonder groot, en jaarlijks neemt de kollektie toe. Er zijn goede, minder goede en slechte. Ook de literatuur met betrekking tot het kiezen en beoordelen van kinderbijbels is overvloedig.

Voor een goed overzicht kan verwezen worden naar een uitgave van het documentatiecentrum van het Bijbels Museum in Amsterdam: [Kinderbijbels vergeleken](#). Hierin worden alle nieuwe kinderbijbels beschreven en beoordeeld. Binnenkort is een geheel herziene druk van deze uitgave te verwachten. Enkele kinderbijbels die een eigenlijk een "vaste" plaats in de boekenkast zouden moeten hebben zijn:

WOORD VOOR WOORD (2 delen: O.T. en N.T.); door K. Eijkman. Zomer en Keuning, Ede.
WAT DE BIJBEL ONS VERTELT (28 deeltjes en 5 verzameldelen); door K. de Kort. NBG, Haarlem.
HET VERHAAL (2 delen: O.T. en N.T.); door H. Barnard. Van Holkema & Warendorf, Weesp.
OM TE BEGINNEN; door T. de Vries. NZV. Amsterdam.
STARTBIJBEL. NBG, Haarlem.
HET HUIS VAN HET LICHT (3 delen); door J. Klink. Kok, Kampen.

Overig materiaal

De categorie "overig materiaal" bevat een groot aantal boeken, brochures en periodieke uitgaven, welke eigenlijk niet zouden mogen ontbreken in een bibliotheek van werkgroepen voor parochiële kinderkatechese. Gedacht kan worden aan de volgende titels.

VERTEL ME WAT

In deze brochures worden suggesties gegeven voor kinderwoorddiensten. Uitgangspunt vormen de lezingen van de zondag. Rond deze lezingen wordt een blok met didactische suggesties geplaatst, waardoor het bijbelverhaal kan worden verwerkt. Verhaal en suggesties worden uitgegeven in een brochure, die acht maal per jaar verschijnt, en wel voor het A-, B- en C-jaar. Voorafgaand aan het weekend waarop met een bepaalde tekst wordt gewerkt, zendt de KRO-radio onder dezelfde titel een programma uit, waarin het betreffende verhaal en de thematiek op eigen wijze wordt uitgewerkt. Deze uitzendingen vinden steeds plaats op de dinsdag van 18.30 u. tot 18.40 u. op radio 5.

Besteladres: KPC, Postbus 482, 5201 AL DEN BOSCH.

WONDERWEL

Een tijdschrift voor kinderen van 8-11 jaar (vervolg van de bekende "Kinderbron"), waarin kinderen op een speelse, maar tegelijk serieuze manier de wondere kanten van het leven leren ontdekken. Goed te gebruiken voor het samenstellen van kindernevendiensten en gezinsvieringen. Verschijnt 10 maal per jaar.

Uitgave: Gooi en Sticht, Postbus 17, 1200 AA HILVERSUM.

WERKCAHIERS VOOR VIERINGEN MET KINDEREN

Praktisch werkmateriaal waarin veel suggesties in de vorm van verhalen, teksten en liederen worden geboden om liturgische kinderdiensten samen te stellen. Deze werkcahiers verschijnen 5 keer per jaar, en worden uitgegeven bij Gooi en Sticht in Hilversum.

VERTELLENDERWIJS

Met telkens één bijbelverhaal in combinatie met een twaalfstal vertelplaten met kleurenafbeeldingen van de hand van Kees de Kort (bekend van de serie Wat de bijbel ons vertelt) sluiten deze bijbelprojecten voor kinderen van 4-8 jaar aan bij de grote affiniteit die deze kinderen met verhalen hebben. Verhalen bieden hen namelijk middels identifikatie de mogelijkheid de eigen werkelijkheid te verkennen en te verhelderden. Al werkend, spelend en vertellend is het de bedoeling kinderen bekend en vertrouwd te laten raken met bijbelse beelden, rollen en symbolen. Door op deze manier de religieuze verbeeldingskracht van kinderen te stimuleren kunnen die bijbelse elementen een basis gaan vormen waarop een latere eigen religieuze /bijbelse beeldtaal een plaats kan krijgen in de waarneming en gelovige duiding van het eigen leven. Momenteel zijn 5 projecten beschikbaar: Jozef, Ruth, Jezus en zijn leerlingen, Storm op het meer en De man die gedoopt werd. De projecten bestaan telkens uit een serie van 12 vertelplaten, een handleiding, een diaposter en een set van 4 werkbladen.

Besteladres: KPC, Postbus 482, 5201 AL DEN BOSCH.

DRIE KEER WIJZER

Een praktische brochure, vol met suggesties en handreikingen voor vieringen, kindergebeden en mogelijkheden voor het vertellen van bijbelverhalen.

Uitgave: Malmberg, Den Bosch, 1986.

VLINDER JE MEE? door G. van Holstein. Gooi en Sticht, Hilversum, z.j.

Dit boek bevat een aanbod van materiaal voor liturgische vieringen met kinderen. Het biedt bouwstenen in verschillende varianten en combinaties: openingen, gebeden, verhalen, voorbeden enz. Een rijke bron voor wie thuis, op school of in de parochie bidden bijeen wil zijn met groot en klein samen.

ZO ZIJN ONZE MANIEREN

Een vijfdelige uitgave met liturgische informatie voor werkgroepen die zich bezig houden met kind en liturgie. De vijf deeltesjes volgen de gang door het liturgisch jaar, vanaf Kerstmis tot en met Hemelvaart.

Uitgave: Gooi en Sticht, Hilversum.

INZET

Een 5 maal per jaar verschijnend tijdschrift, met praktische tips en materiaal voor liturgische vieringen, o.a. met kinderen. Besteladres: DPC, Amersfoortseweg 10, 3705 GL ZEIST.

KINDERWERK SAMUEL

De Stichting Kinderwerk Samuël geeft o.a. materiaal uit voor liturgische vieringen en katechese met kinderen. Het materiaal ziet er over het algemeen goed verzorgd uit, maar kritisch gebruik is wel gewenst.

Adres: Burg. van Beckhovenstraat 34, 5062 EG OISTERWIJK, tel. 04242 - 85981.

NEDERLANDSCHE ZONDAGSSCHOOLVEREENIGING

De NZV biedt een uitgebreid pakket aan katechetische en liturgische hulpmiddelen: bouwplaten, kaarten, werkboekjes enz., en is ook uitgever van een aantal tijdschriften, o.a. KIND AAN HUIS en KIND OP ZONDAG. Wanneer men met een kritisch oog naar het materiaal kijkt, kunnen sommige uitgaven van dit fonds goede diensten bewijzen.

Adres: Bloemgracht 65, 1016 KG AMSTERDAM, tel. (020) 20 36 19.

Gebedenboeken

Het maken van eigentijdse kindergebeden is niet altijd even gemakkelijk. In onderstaande boekjes worden voorbeelden gegeven hoe het kan. Iedere gebruik(st)er kan daarmee naar eigen inzicht en goeddunken omspringen.

NIET IN DE WIND, NIET IN HET VUUR; door J. Klink. Ambo, Baarn, 1974.

Na een inleidende beschouwing over vragen rond gebedsopvoeding volgen enkele gesprekjes met kinderen over bidden. Daarna voorbeelden van gebeden met, voor en van kinderen en enkele gedachten over psalmen en over het omgaan daarmee. Tenslotte enkele bijbelse gebeden.

NIEUWE KINDERGEBEDEN; door Inge Lievaert. Zomer en Keuning, Wageningen, 1976.

Een boekje als hulpmiddel om kinderen van 6-10 jaar zelf te leren bidden. Eigentijdse morgen-,

avond-, en tafelgebeden, gebeden die betrekking hebben op de christelijke feestdagen, verjaardagen, zieken, derde wereld, enz. De gebeden zijn in eenvoudige dichtvorm gesteld en bedoeld om gemakkelijk uit het hoofd te kunnen leren.

GEBEDEN VOOR ELKE DAG, VOOR DE NACHT, VOOR DE ZONDAG, VOOR HET ETEN; door P. Hoekstra. Gideon, Hoornaar, 1976.

Vier kleine boekjes met veel illustraties en korte gebedsteksten. Voor kinderen vanaf ongeveer 7 jaar.

GOD, IK HEB EEN VERRASSING VOOR U; door J. Hoeberechts. Gottmer-Haarlem/Altiora-Averbode, 1977.

Een "praat- en doeboekje" voor kinderen van 7-10 jaar, dat gebeden bevat over een dagje uit, de natuur, ruzie, doodgaan, ziek zijn, mensen die honger lijden enz. Achterin ligt een los katern waarop kinderen hun eigen gebeden kunnen schrijven.

ALS IK BID EN PRAAT MET GOD; door M. Batchelor. Voorhoeve, Den Haag, 1978.

Een prachtig uitgegeven boek met gebeden om thuis, op school of in de parochie te gebruiken. Er is steeds een eenheid van twee bladzijden gevormd over een onderwerp dat kinderen aanspreekt en verband houdt met hun eigen leven en ervaringen. Mede vanwege het feit dat ook "christelijke gebeden uit vorige eeuwen" zijn opgenomen omdat zij "deel uitmaken van onze geestelijke erfenis", is een wat kritisch gebruik van dit boek wel gewenst.

ZEG HET MAAR; door Gie Laenen. Lannoo, Tiel/Amsterdam, 1978.

Een boek als aanloop, "als een weggetje om de eerste stappen te zetten". Het bestaat uit drie gedeelten: gebeden die overal en altijd gebruikt kunnen worden, tien psalmen als vertrekpunt om samen te bidden en suggesties voor vieringen. Voor kinderen vanaf ongeveer 10 jaar.

BIDDEN THUIS; door Jef Snaet. Patmos, Antwerpen/Amsterdam, 1980.

Wie van bidden in het gezin een goede gewoonte wil maken vindt in dit boek een soort stramien. Het bestaat uit drie delen: bidden dag-in-dag-uit, bidden door het gehele jaar, bidden doorheen het leven. Het bevat geen speciale kindergebeden; het samen bidden in het gezin staat centraal.

BIDDEN IS GEWOON; door Chr. Gäbler. Meinema, Delft, 1983.

Doel van dit gebedenboekje is bij kinderen van 4 tot 6 jaar hoop en vertrouwen in God te wekken en te koesteren. De voorbeeldgebeden zijn zo "open" mogelijk gesteld; geen "formulegebeden". Keurig verzorgd en met aardige illustraties en een goede inleiding van de schrijfster.

GOD IK HEB EEN VLINDER GEZIEN; door C. Adema. Gooi en Sticht, Hilversum, 1984.

Een gebedenboekje met gebeden voor kinderen, verzameld uit de ouderbladen van de werkgroep Twente-Salland, bisdom Groningen en de Kinderbron. De gebeden zijn voorbeelden van hoe het kan, hulpmiddelen om kinderen zelf met eigen woorden te leren bidden. Voor kinderen vanaf ongeveer 8 jaar.

DAG LIEVE HEER; door A. Winn. Een gebedenboek in de trant van "Het boek van ikke", met ruimte voor prentjes en plaatjes die kinderen zelf kunnen inplakken. Berijmde voorbeeldgebeden over God, morgen/avondgebed, tafelgebeden, verjaardag, dieren, school, seizoenen, schepping/natuur. Eenvoudig taalgebruik en leuke illustraties.

HANDEN SAMEN, OGEN DICHT; door J. Verweerd. Boekencentrum, Den Haag, 1986.

Een boekje dat nieuwe impulsen wil geven voor een gebedsopvoeding aan kinderen, waarin ze hun gevoelens en belevingen kwijt kunnen, en op gewone alledaagse wijze leren "praten met God". Hoewel de wereld er zeker niet iedere dag zo rooskleurig uitziet als in het algemeen in dit boek wordt gesuggereerd, is het een bruikbare handreiking om kinderen in eigen, verstaanbare woorden te leren bidden.

HEER, IK WIL GRAAG EENS MET U PRATEN; door Tom Loran. Callenbach, Nijkerk, 1990.

Een gebedenboekje van en voor kinderen, ontstaan uit gesprekken met eigen kinderen van de auteur (predikant in de Hervormde Kerk) en groepjes kinderen van kinder(neven)vieringen. Een bundeling gebeden die als uitgangspunt heel alledaagse en gewone situaties heeft. Een gebedenboekje, waarin niet alleen - of juist niet - de positieve ervaringen, maar ook de minder plezierige kanten van het leven aan bod komen. Geen formule-gebeden, maar voorbeelden van hoe het zou kunnen. Aanbevolen voor kinderen vanaf ongeveer acht jaar.

Audiovisueel materiaal

Foto's en ander beeldend materiaal zijn eigenlijk onmisbaar bij kinderkatechese. Behalve dia's en videobanden zijn vooral foto's een goed hulpmiddel om mee te werken. Een aantal mappen zou "standaard" aanwezig kunnen zijn in de boekenkast.

PHOTOS SYMBOLIQUES

Een serie van 10 fotomappen met in totaal ongeveer 200 foto's op A-4 formaat. Te bestellen bij de Audiovisuele Dienst, Postbus 515, HILVERSUM, tel. 035 - 17645.

EXEMPLARISCHE BILDER

Twee mappen met ongeveer 200 foto's op A-4 formaat. Ook uitgevoerd in 20 themagerichte mapjes. Uitgegeven door de Duitse uitgeverij Burckhardthaus. Verkrijgbaar in de boekhandel.

FOTOSPRACHE

Ongeveer 100 foto's (A-4 formaat) in twee mappen, eveneens uitgegeven door Burckhardthaus Verlag). Verkrijgbaar via de boekhandel.

FOTO'S KIJKEN

Een drietal mappen die samengesteld zijn voor onder-, midden- en bovenbouw van het basisonderwijs, uitgevoerd in A-4 formaat. Foto's met betrekking tot een groot aantal leefsituaties. Besteladres: SLO, Postbus 2041, 7500 CA ENSCHEDE, tel. 053 - 84 08 40.

WAT DE BIJBEL ONS VERTELT

Bij de bekende serie Wat de bijbel ons vertelt (28 deeltjes; een gedeelte daarvan is gebundeld in een 5-tal verzamelbanden op A-4 formaat) van Kees de Kort zijn diaserie's verkrijgbaar. Besteladres: DOCETE, Ev. Meijsterlaan 54, 3533 CN UTRECHT, tel. 030 - 93 68 07. Bij deze stichting is overigens nog veel meer interessant beeldmateriaal verkrijgbaar.

Liedbundels

Geen liturgische kinderviering zonder een lied! Er zijn heel wat liederenbundels in omloop, die de moeite van het aanschaffen waard zijn. Een "basiskollektie" zou minstens de volgende bundels

kunnen bevatten.

ALLES WORDT NIEUW

In deze bundel zijn de bekende liederen van Hanna Lam en Wim ter Burg bij elkaar gezet: 120 liederen met enkelvoudige melodie en de begeleiding; ook voor ritmische begeleiding zijn aanwijzingen opgenomen.

Uitgave: Callenbach, Nijkerk.

STERKE VERHALEN VAN VADER GOD/VERHALEN OVER JEZUS EN ZIJN VRIENDEN; door H. Bogers - W.Cranen - H.Funnekotter, Gooi en Sticht, Hilversum, 1985.

Twee bundels die hun oorsprong vonden in een aantal eenvoudige liedjes voor katecheselessen en vieringen met kinderen van een school voor buitengewoon onderwijs. Bij deze liedjes werden later verhalen en teksten geschreven.

ZINGEN IN VIEREN

Een verzameling liederen, welke afkomstig zijn uit de "Werkcahiers voor vieringen met kinderen". Gerangschikt in vier groepen: 1) het kerkelijk jaar; 2) gelegenheidsliederen; 3) bijbellieder; 4) liturgische liederen. Behalve een alfabetische inhoudsopgave zijn er ook registers van thema's.

Uitgave: Gooi en Sticht, Hilversum.

GEESTELIJKE LIEDEREN VOOR KINDEREN

Vanaf 1969 tot 1981 verzorgde Benny Vreden Producties een serie katechetische liederen voor kinderen op grammofoonplaatjes. Bij deze plaatjes werd ook de bladmuziek geleverd. De ruim 200 liederen werden gebundeld in een viertal bandjes: a) "Het lied van Israël" (64 bijbelliedjes O.T.); b) "Het koninkrijk lijkt op..." (52 bijbelliedjes N.T.); c) "Hemel en aarde" (49 liedjes het kerkelijk jaar rond); d) "Jouw wereld, mijn wereld" (47 thematische liedjes).

De plaatjes zijn - voor zover nog voorradig - verkrijgbaar bij Benny Vreden Producties, Postbus 181, 1200 AD HILVERSUM. De 4 bundels zijn te bestellen bij Gooi en Sticht in Hilversum.

MET ANDERE WOORDEN

Een bundel van 33 bijbellieder, waarvan de teksten geschreven zijn door Hanna Lam: liederen over thema's als vrede en onrecht, over liefde en dromen, rond kerkelijke feesten en hoogtijdagen enz.

Uitgave: Callenbach, Nijkerk.

BIJBELSE LIEDJES VOOR KLEUTERS

In totaal 29 liederen, kort een eenvoudig van taalgebruik, geschreven door Blondi v.d. Woude en Nico Verrips.

Uitgave: Voorhoeve, Den Haag.

BIJBELLIEDEREN VOOR JONGE KINDEREN

Een boekje met daarin 86 bijbellieder voor kinderen van 4 tot 8 jaar, gelijkelijk verdeeld over O.T. en N.T. Bij een aantal liederen worden spelbeschrijvingen gegeven. Teksten en melodieën zijn grotendeels van Jan van Laar.

Uitgave: Boekencentrum, Den Haag.

Tenslotte

Het is natuurlijk niet handig om alle bovengenoemde uitgaven zomaar naast elkaar op de

boekenplank te zetten; of erger nog: op te stapelen in een kast op een vergaderkamertje. Na verloop van tijd kan niemand meer iets vinden en raakt de helft of meer van het materiaal verloren. Bovendien heb je geen overzicht over wat er zoal aanwezig is en waar je wat over een bepaald thema of een (bijbel)verhaal kunt vinden. Enige ordening is dus gewenst.

In de eerste plaats is het van belang dat er iemand in de parochie is die zich bereid verklaart om het beschikbare materiaal te ordenen en te beheren (een goede uitleenadministratie!), en zorg te dragen voor de aanschaf van nieuwe boeken en brochures. Wanneer je daar een of twee halve dagen per week aan zou besteden, kan er al heel wat bereikt worden.

Op de tweede plaats is het belangrijk, dat het materiaal toegankelijk gemaakt wordt: de hoeveelheid aangeboden informatie wordt op den duur zo groot, dat je uit het hoofd niet meer weet wat er allemaal is en waar je dat kunt vinden. Een eenvoudig kaartstelsel (of wanneer er een computer beschikbaar is: een simpel database-programma) met een aantal relevante trefwoorden kan dan wonderen verrichten!